

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

A kötelező védőoltások története és azok gyakorlati kérdései a bírósági eljárásban

Szerző:

dr. Laky Edit Anita

Budapest, 2025. május 10.

Bevezetés

Az emberiség történetében évszázadokon keresztül a járványok megjelenése tizedelte a gyermek - és felnőtt lakosságot, valamint növelte a halálozási arányt. A középkorban a halálozás emelkedésének egyik oka ez volt. Mária Terézia uralkodásának időszakától a tiszta ivóvíz és a védőoltások jelentették a leghatékonyabb védekezési eszközt a fertőző megbetegedésekkel szemben. A bizalom a védőoltásokkal szemben egyre nőtt.

A XX. század végén, XXI. század elején azonban megemelkedett az oltásellenes csoportok száma, mely három kérdéskör körül mozgott: az állami rendelkezéssel szembeni ellenállás, a védőoltások hatékonyságának, szükségességének felvetése, valamint a védőoltások alkalmazásával összefüggésbe hozott szövődmények problémája. Napjainkban a digitális médiumokban, megosztókon számos riasztó megtevesztő információ lát(hat) napvilágot, mely megerősíti ezen egyénekben a védőoltásokkal szembeni ellenállást. Mi lehet az indoka a védőoltást ellenző személynek? Személyes tapasztalat, vagy az olvasott, valósnak vélt információ? Mikor és mitől válik számára hitelessé az információ, - hogy maga vagy - a gyermeke esetében kötelező védőoltások szükségességét is megkérdőjelezze? Megteheti-e a szülő, hogy saját meggyőződésére alapozva megfoszsa gyermekét a vakcináció lehetőségétől? Megteheti-e ezt a szülő élve azon jogával, miszerint a gyermek cselekvőképtelen, vagy korlátozottan cselekvőképes kiskorú, akinek az önrendelkezési jogát a szülő (törvényes képviselő) gyakorolja? Mely alapjogok sérülnek a védőoltás megtagadása, vagy a védőoltás alkalmazása alóli mentesítési indokok esetében és mely érdekek állnak egymással szemben?

Cikkemben a fenti kérdésekre keresem a választ, a fertőző betegségek, az ellenük vívott harc mezsgyéjén haladva, egészen a jogi kérdések boncolgatásáig.

Mikor beszélünk járványról?

Járvány akkor alakul ki, ha egy fertőző forrásból kiindulva egy és ugyanazon kórokozó (vírus, baktérium stb.) által előidézett fertőző megbetegedés azonos területen, és időben történő megjelenése tömegessé válik. A járvány jogszabályi fogalommeghatározás szerint egy adott fertőző betegségnek a vártnál szignifikánsan gyakoribb vagy egy meghatározott küszöbszintet meghaladó előfordulása egy adott területen, illetve közösségben, egy meghatározott időtartam alatt, vagy legalább két egymással összefüggő eset, amely összefüggés járványügyi bizonyítékkal. ("1998. (VI. 3.) NM rendelet a fertőző betegségek és a járványok ...")¹

A járványügyi szakkifejezések tekintetében szükséges kiemelni az epidémia, az endémia a pandémia, a sporadikus fertőző betegség fogalmakat. Epidémia egy rövid időn belül, hirtelen kirobbanó, nagyszámú megbetegedést okozó járvány, amely lokalizációja szűk, megadott közösség esetében jelentkezik (pl.: bölcsődében hirtelen kirobbanó kanyaró vagy rubeola megbetegedés, vagy a nyugat-afrikai 2014-2015. évi Ebola-járvány). Endémiáról beszélünk, ha egy adott fertőző megbetegedés egy ugyanazon területen tartósan és rendszeresen fordul elő (pl.: Közép-Afrika malária megbetegedések). Pandémia több országra, földrészre kiterjedő járvány, melyet az endémiától a nagyobb területen történő kialakulása különbözteti meg. Hogy mikortól számít egy járvány pandémiának, az az Egészségügyi Világszervezet (továbbiakban WHO)² hatáskörébe tartozik (pl.: 1918-ban kirobbant Spanyolnátha, a kínai Vuhan városban 2019-ben kirobbant, 2020-ra világjárvánnyá vált covid-19 vírus). Sporadikus fertőző betegség jellemzője az, hogy térben és időben elszórtan jelentkezik (pl.: veszettség vagy a Lyme-kór). Ezen típusú fertőző megbetegedés jellemzője, hogy a megbetegedett személy nem adja át a fertőzést embertársainak.

Történelmi időszakok jelentős járványai:

Mielőtt a járványok megelőzésének szabályozási hátterével foglalkozunk, tekintsünk bele az egyes történelmi időszakok járványaiba.

¹ a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet 3/A § 9. pont

² WHO: World Health Organization, az Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ) egyik szervezete

A középkorban a fertőző járványok kialakulásának oka Európában nem csak a fertőző ágens³ megjelenésének volt köszönhető. A piszkos, koszos környezet, a személyi higiénia hiánya, a napfénytelen utcák, a lakhatási környezet elhanyagoltsága, az alultápláltság együttese teremtette meg a talajt a járványok kialakulásának.

A középkorban a legtöbb áldozatot követelő, legpusztítóbb járványok a pestisjárványok voltak, mely járványok közül a Fekete Halál néven elhíresült járvány becslések szerint 75-200 millió ember halálát okozta 1347 és 1352 között Európában, Észak-Afrikában, a Közel-Keleten és Közép-Ázsiában. Európa lakosságának közel fele vesztett oda.⁴ A járvány a kereskedő útvonalakon terjedt tovább, a halottak eltemetésével újabb és újabb fertőzött személy fertőződött meg.

A XVIII. században veszteglő intézeteket (mai szóhasználatkal karantént), valamint járványkórházakat hoztak létre. Ez volt Mária Terézia időszakában is a járvány megfékezésének jellemző eszköze.

De nem csak a középkor járványait kell megemlítenünk. A Fekete Himlő, vagy csak egyszerűen a himlő, már Egyiptomban is jelen volt, valószínűsíthető, hogy rágcsálók okozták és terjesztették a megbetegedést. Évszázadokkal később a középkorban szintén megjelent ez a fertőző betegség, melyet kereskedők, portugál hajósok hurcoltak be Európába, hasonlóképpen a Fekete Halálhoz, melyet genovai hajósok hurcoltak be a kontinensre. A XVII. században a portugálok a himlőfertőzést bejuttatták Észak-Amerikába. A feketehimlő elleni védekezésben a XVIII. században jelenik meg Európában az ún. varioláció.⁵⁻⁶ A WHO 1959-ben beindított összefogást a fekete himlő ellen.⁷

Jelenleg is számolnunk kell járványokkal, járványos megbetegedésekkel. A XX. század elején, közepén a gyermekkor egyik nagyszámú megbetegedéseként a mumpsz, más néven fültőmirigy-gyulladás jelentkezett, mely cseppfertőzéssel terjedő fertőzés, a fertőzöttek közel 10%-ban agyhártyagyulladás is felléphet. Férfiak esetében a későbbi nemzőképesség romlását is eredményezheti ez a megbetegedés.

³ fertőző ágens: fertőző mikroorganizmus (lehet pl.: vírus, baktérium, gomba, parazita)

⁴ Tóza-Rigó Attila: Fekete halál, dögvész, pestis Történelemformáló járvány(ok), a pestis a 14-15. századi Európában, Forrás: <https://tti.uni-miskolc.hu/blog35>

⁵ Dr. Kárpáti Attila István, Az első védőoltás, Forrás: https://semmelweis-museum.blog.hu/2020/03/30/az_elso_vedooltas

⁶ varioláció: az egészséges emberek szándékos megfertőzése valamilyen kórokozóval. Forrás: <https://lexiq.hu>

⁷ Világi Máté: Negyven éve szabadultunk meg az emberiség egyik legnagyobb ellenségétől

Forrás: https://index.hu/techtud/2020/05/08/evfordulo_tortenelem_fekete_himlo_virus_variola_major_minor/

Hazánkban, 1959 előtt évente 2 000 megbetegedést jelentett a járványos gyermekbénulás, amely bénulás kiterjedése lehet egy izom, alsó végtagokat érintő bénulás, de akár nyaktól lefelé kiterjedve légzésbénulással is járhat. Ismeretesek a vastüdők alkalmazása ezen megbetegedések kezelésében. A fertőzöttek halálozási aránya mintegy 2% volt.

Gyermekek közösségbe kerülésekor a bárányhimlő (varicella) fertőzés a leggyakoribb megbetegedés hazánkban. A kiütések megjelenésétől az utolsó kiütés pörkösödéséig fertőz. Súlyos szövődményekkel járhat, kisagyi gyulladás, agyvelőgyulladás jelentkezhethet. Felnőttek esetében a korábbi fertőzés miatt a víruscsalád szerkezetéből, természetéből adódóan jelentős fájdalommal övsömör jelentkezhethet. A várandós nők fertőzése, amellett, hogy veszélyt jelent a születendő kisbabára nézve - magzati károsodást okozhat -, veszélyes a kismamára is - akire nézve szövődménnyel járhat.

Napjaink időszakos járványos megbetegedése az influenza. Évente több millió megbetegedéssel kell számolni, mely során az influenzával összefüggésbe hozható halálesetek száma is kiemelkedő. A járványok kialakulása lehet időszakos, évszakhoz kötött, ciklusosan jelentkező. A járványok megelőzésének egyik leghatékonyabb lehetősége a védőoltás.

A védőoltás történetét Edward Jennerhez és a himlő megbetegedéshez kötjük. Korábban egy angol gazda figyelte meg, hogy a birtokán dolgozó tehenészlányok, akik már átestek a tehénhimlőn, a fekete himlővel fertőzött rokonaikkal érintkezve nem kapták el a betegséget. Jenner előtt egy német származású tanár tehénhimlővel oltotta be 3 diákját, eredményeit nem ismerték el, akadályozták a tapasztaltak megjelentetését. Csak akkor tudta publikálni, amikor Jenner eredményei eljutottak Németországba.⁸

Hazánkban az első kötelező védőoltást 1876-ban vezették be, mely a himlő elleni védőoltás volt.

„1873-ban a himlőoltásra összeírt 8632 főből 8410-et sikeresen beoltottak. Az oltási költség 896 (konvenció) forint 38 krajcárt tett ki. 1884-ben például 7063 gyereket oltottak be, az

⁸ Dr. Kárpáti Attila István, Az első védőoltás,
Forrás: https://semmelweismuseum.blog.hu/2020/03/30/az_elso_vedooltas
The chilling experiment which created the first vaccine
Forrás: <https://www.bbc.com/future/article/20200928-how-the-first-vaccine-was-born>

oltást teljesítő orvosok díja 732 forint volt. Az 1887. évi új rendelet következtében már a tárgyévben 35 ún. oltókerületben végezték a beoltást (21.540 gyereket oltottak be).

A himlő az egyetlen világszerte felszámolt fertőző betegség. Az erre irányuló vakcinázási akció előtti évben, 1967-ben megközelítőleg 10 millió embert fertőzött meg. Az akció 1980-ban lezárult, 1981 óta nem is oltanak ellene. Az utolsó természetes úton szerzett megbetegedés 1977 októberében Szomáliában történt.”⁹

Az 1970-es évek végére elmondható, hogy a Föld himlőmentes lett. A WHO a járványos-gyermekbénulás, kanyaró és a tetanusz esetében is ezt a célt tűzte ki a XX. század végén.

Magyarországon 1980-óta nincs szükség himlő elleni védőoltásra. A kanyaró elleni védőoltás az 1970-es évek eleje óta, a járványos gyermekbénulás 1959 után 1963-óta, (Sabin-csepp) a tetanusz 1940-ben lett kötelező védőoltás Difteria-Pertussis-Tetanusz (Di-Per-Te) védőoltás a torokgyík (Móra Ferenc: Kincskereső Kisködmön - Körtemuzsika fejezete), szamárköhögés és tetanusz megelőzését szolgálja, minimalizálva a fertőzés lehetőségét, és megelőzve a lehetséges szövődmények kialakulását.

A tuberkulózis (TBC) megelőzésének védőoltását a Pasteur intézet dolgozta ki és hazánkban 1948-ban lett kötelező védőoltás.

A kötelező és ajánlott védőoltások Magyarországon és azok jogszabályi háttere:

Az oltási rendek az Európai Unió és az Európai Gazdasági Térség országaiban eltérőek. Minden tagállam saját maga alakítja ki a közegészségügyi politikáját és felel a lakosság immunizációs programjáért, az oltási rend kialakításáért. Ezek a különbségek lehetnek az életkor meghatározásában, a vakcinák együtt, vagy külön oltásában, népesség csoportok meghatározásában. Kötelező és választható védőoltások esetében évről évre nő az átoltottság a tagállamokban.¹⁰

A magyar védőoltás programban vannak kötelező és ajánlott védőoltások a megbetegedések, fertőzések megelőzése és a járványok kialakulásának megakadályozása érdekében. A védőoltások

⁹ A védőoltások története, Magyar nemzeti Levéltár

Forrás: https://mnl.gov.hu/mnl/fml/hirek/vedooltasok_tortenete

¹⁰ Forrás: <https://vaccination-info.europa.eu/hu/az-oltoanyagokrol/mikor-szukseges-vedooltas/oltasi-rendek-az-euegt-orzsagaiban>

mindamellett, hogy a járványok kialakulását megelőzhetik, a fertőzések következtében kialakulható szövődményeket is csökkentik. Ez utóbbi az álltársadalmi egészségügy tehermentesítését, a költségek és kiadások csökkentését is jelentik. Törvényi szabályozás mondja ki, hogy a hatóságilag elrendelt védőoltás a járvány elterjedésének megelőzésére szolgál, mely fellebbezés nélkül végrehajtható.

A jogszabályi háttér a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet (továbbiakban: NM rendelet) biztosítja.

Az oltási rend törvényben rögzített érvényesülésének alapját az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban Eütv) járványügyre vonatkozó rendelkezései, az egészségügyi és a hozzájuk kapcsolódó személyes adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvény személyazonosító adatok tartalmát és továbbítását meghatározó előírásai biztosítják. Az Eütv. 57. § (2) bekezdése alapján a miniszter rendeletben határozza meg azokat a fertőző betegségeket, amelyek esetében életkorhoz kötötten kötelező védőoltásnak van helye. Az NM rendelet 5. § (1) bekezdése nevesíti azokat a fertőző megbetegedéseket, amelyek esetében kötelező a védőoltás. Az egészségügyi államigazgatási szerv a hatósági ügyei intézésénél általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) előírásait alkalmazza.

Az NM rendelet 4. § (2) bekezdése az életkorhoz kötötten kötelező védőoltások esetén a védőoltási tevékenységre vonatkozó feladatok gyakorlati végrehajtásához szükséges ismereteket az országos tisztifőorvos által kiadott Módszertani levelek határozzák meg. A Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ évente kiadott védőoltási feladatokra vonatkozó Módszertani levelei (továbbiakban: VML) tartalmazzák az oltási naptárat.¹¹

A Módszertani levél tartalmazza a védőoltások alkalmazása előtti fontos információkat, illetve a védőoltásokkal kapcsolatos kontraindikációkat (ellenjavaslatokat) is. Az alábbi rendelkezések és útmutatók találhatók a Módszertani levélben: speciális csoportok egyedi elbírálást igénylő védőoltások, külföldi állampolgárságú gyermekek oltásai, különböző védőoltások adása között

¹¹ <https://nnk.gov.hu/index.php/jarvanyugy/modszertani-levelek/2790-2025-az-nngyk-modszertani-levele-a-2025-evi-vedooltasokrol.html>

betartandó legrövidebb időközök megjelölése, humán vérből és/vagy plazmából készült készítmények és az élővírus-vakcinák beadása között tartandó minimális időközök tájékoztatása, védőoltások és műtétek egybeesése esetén javasolt oltási intervallumok, életkorhoz kötött kötelező védőoltások pótlása, nyilvántartások és jelentések az életkorhoz kötötten kötelező védőoltásokról, megbetegedési veszély esetén kötelező védőoltások, megbetegedési veszély elhárítása céljából önkéntesen igénybe vehető térítésmentes védőoltások ismertetése.

A gyermekkori védőoltások tekintetében vannak folyamatos (házi gyermekorvos által beadott, születést követően életkorhoz kötött) és (adott iskolai évfolyamba járó gyermekek részére beadott) kampányoltások (1. ábra). A gyermekkorban megkezdett védőoltási program elősegíti a fertőző betegségekkel szembeni nyájimmunitás kialakulását.

A világméretű járványok kialakulásának megfékezése esetében a WHO egészségügyi programot hirdetett meg, kialakította a megfelelő kommunikációs csatornákat is. Mivel Földünkön sok a szociálisan, technológiailag, higiéniai szempontból elmaradt ország és társadalom, kiemelkedő az elégtelenül elért csoportok száma. Az ENSZ és a WHO közös programjában a személyes találkozásokat, a nyomtatott médiumok jelentőségét emelik ki ezen populációk elérése érdekében. Ezeken a területeken az elektronikus médiumok jelenléte még alacsony, de azok folyamatosan emelkedő szerepét kell megemlíteni.

A széleskörű ismeretanyag megszerzésének lehetősége határtalanná vált a digitális világ fejlődésével. A védőoltások esetében is kiemelkedett mind az orvosi szakma, mind pedig a laikusok által megszerezhető tudásanyag mennyisége - változó minőségben -, megnőtt az érdeklődés hasznosságuk tekintetében. A fiatal generáció (Y, Z, alfa) kevésbé találkozik a korábbi fertőző megbetegedésekkel, ennek magyarázata a komplex védőoltás programok megléte, a nyájimmunitás kialakulása. Ez a tény szintén alapot képezhet a vakcináció megkérdőjelezésének azok számára, akik elégtelen információval rendelkeznek a fertőző megbetegedések kialakulásáról, kezeléséről és az okozott szövődmények következményeiről. Az elégtelen oltási hajlandóság, a döntések kialakulásának egyik meghatározó oka lehet a nem megfelelő informáltsági szint, mely egyes csoportok esetén, de azokon belül is változhat. Kiaknázva az internet adta lehetőségeket, az információ továbbítása érdekében az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ (ECDC) az Európai Bizottsággal és az Európai

Gyógyszerügynökséggel (EMA) együttműködésben létrehozta az Európai Vakcinázási Információs Portált¹² (EVIP), amely megjelenésével lehetőség van a védőoltásokkal kapcsolatos naprakész, objektív információk beszerzésére.¹³ Célja a védőoltások alkalmazásával, hatékonyságával, hatásosságával kapcsolatos tudományos, megbízható információk közzététele, hozzáférhetősége. Ez alapot ad arra, hogy az elektronikus médiumokat kedvelő, információ éhes egyének, csoportok védőoltásokkal kapcsolatos félretájékoztatása megszűnjön. Ennek ellenére az információ érthetőség és a megértés, a befogadás és az elfogadás rendszere csorbát szenved.

Mivel ma a korábbi fertőző esetekről nem olvasunk a sajtóban, internetes felületen, a védőoltások jelentőségét, szükségességét sokan megkérdőjelezzik, a védőoltásokkal szemben szkeptikus álláspontra okot keresnek és magyarázatot adnak: miért ne oltsunk? A kisgyermek védőoltási programja esetében szülői magatartási attitűdök alakulhatnak ki, melyek nem megfelelő kezelésével a védőoltásokkal szembeni teljes ellenállás lesz tapasztalható. Ezek a magatartási formák a következők: bizonytalan, vagy habozó szülő/ páciens, a megfelelő tájékoztatással elégtelenül elért szülő, valamint a gondatlan szülői attitűd. Az oltás megtagadásának hátterében állhat annak hatékonyságának megkérdőjelezése, továbbá az oltások esetleges negatív hatásaitól való félelem, azok egészségre veszélyesnek vélt hatása. A negyedik magatartási forma a támogató szülő, akik segítségével az előző 3 attitűd befolyásolható lehet.¹⁴

A kötelező védőoltásokkal szemben leggyakrabban felhozott érvek:

A teljesség igénye nélkül a leggyakrabban hozott érvek az önrendelkezési jog megsértése¹⁵, egészségügyi beavatkozás visszautasítása jogának sérelme, a kiskorú gyermek vagy a szülő személyiségi jogának megsértése, a lelkiismeret és vallásszabadságra történő hivatkozás, a gondozás, nevelés megválasztásához való jog megsértése¹⁶, a szülői gondoskodás és védelem joga¹⁷, testi integritáshoz fűződő személyiségi jog megsértése, oltásválasztás szabadsága, a szabad orvosválasztáshoz való jog megsértése kampányoltások esetén. A témában számtalan cikk jelent meg,

¹² <https://vaccination-info.europa.eu/hu>

¹³ Az EVIP az Európai Unió kezdeményezése, amelyet a Tanács védőoltással megelőzhető betegségek elleni megerősített együttműködésről szóló ajánlásának 2018. decemberi elfogadását követően hoztak létre.

¹⁴ A nyomtatott és elektronikus médiumok hatása a védőoltási hajlandóságra (Diplomadolgozat 2018. Dr. Nagy Erzsébet)

¹⁵ 21/1996. (V. 17.) AB határozat, ABH 1996, 77.

¹⁶ Alaptörvény XVI. cikk

¹⁷ 21/1996. (V. 17.) AB határozat

a bírósági gyakorlat következetes, melyre tekintettel csupán érintőlegesen mutatom be az egyes, gyakran hivatkozott érveket a kötelező védőoltások beadásának tagadása körében.

Előljáróban az egységes bírói gyakorlat alapján elmondható, hogy a korlátozottan cselekvőképes, cselekvőképtelen kiskorúakat érintő, az aktív és passzív immunitás, a jog által biztosított legitim cél elérése érdekében kötelező védőoltások kapcsán az egymással konkuráló, a gyermek vagy a szülő oldalán felhozott érvek, személyiségi jogok és a közösség érdeke között nincs feloldhatatlan ellentét. A konkuráló alapjogok egymáshoz való viszonyát az egymásra épülő jogszabályi rendelkezések, Alkotmánybírósági határozatok¹⁸feloldják azzal, hogy az egyes alapjogok korlátozását egy másik alapjoggal szemben deklarálják. A köz- és a magánérdek egymáshoz való viszonyában a közérdeket helyezik előtérbe, azonban mindezt oly módon, hogy egyes esetekben - a jogszabály - lehetőséget biztosítanak a személyes érdekek érvényre juttatására (lásd, pl.: mentesítés).

a)

Az egészségügyi önrendelkezési jog gyakorlása keretében a beteg szabadon döntheti el, hogy kíván-e egészségügyi ellátást igénybe venni, illetve annak során mely beavatkozások elvégzésébe egyezik bele, illetve melyeket utasít vissza¹⁹ azzal, hogy az önrendelkezési jog nem abszolút jog²⁰, hanem korlátozható. Az Eütv. rendelkezik az ellátás visszautasításának jogáról, a törvényben meghatározott kivételekkel.²¹ Az Eütv. rendelkezik arról, hogy nem utasítható vissza olyan ellátás, amelynek elmaradása esetén a cselekvőképtelen és korlátozottan cselekvőképes beteg egészségi állapotában súlyos vagy maradandó károsodás következne be. Korlátozottan cselekvőképtelen, korlátozottan cselekvőképes kiskorúak vonatkozásában, mivel nem dönthet önállóan saját egészségügyi ellátásáról az önrendelkezési jogot a szülője, gondviselője jogosult helyette gyakorolni. A védőoltások invazív beavatkozásnak minősülnek. Invazív beavatkozás a beteg testébe bőrön, nyálkahártyán vagy testnyíláson keresztül behatoló fizikai beavatkozás, ide nem értve a beteg számára szakmai szempontból elhanyagolható kockázatot jelentő beavatkozásokat.²² A szülő által gyakorolt

¹⁸ 995/B/1990. AB határozat, 64/1991. (XII. 17.) AB határozat, 34/1994. (VI. 24.) AB határozat, 75/1995. (XII. 21.) AB határozat, 21/1996. (V. 17.) AB határozat, 3018/2016. (II. 2.) AB határozat, 36/2000. (X. 27.) AB határozat, 43/2005 (XI.14.) AB határozat, 39/2007. (VI. 20.) AB határozat,

¹⁹ Eütv.15.§ (2) bekezdés

²⁰ 75/1995. (XII. 21.) AB határozat

²¹ Eütv. 20-23.§.

²² Eütv.3.§.m) pont

önrendelkezési jog a nem kötelezően beadandó védőoltások tekintetében tud csupán érvényesülni, mivel a kötelezően beadandó, életkorhoz kötött védőoltásokat az állam írja elő²³, melynek elmulasztása esetén az NM rendelet alapján közegészségügyi eljárás indulhat. A kötelező védőoltásokat a közegészségügyi érdekek miatt minden érintettnek el kell fogadnia. Ebből következően a közérdek összeütközése a magánérdekkel ahhoz vezet, hogy a magánérdek háttérbe szorul, az önrendelkezési jog gyakorlása érvényesülni nem tud. Ez alól kivételt képez az NM rendeletben meghatározott mentesítési eljárás. A Kúria kifejtette, hogy a védőoltás beadásának célja a fertőző betegségekkel szembeni aktív, illetve passzív védettség kialakítása.²⁴

b)

Az egészségügyi beavatkozás visszautasításának joga az egészségügyi önrendelkezési jog részét képezi, abból eredeztethető. Az egészségügyi beavatkozással érintett személynek joga van visszautasítani a javasolt orvosi kezelést, kivéve, ha annak elmaradása mások életét vagy testi épségét veszélyeztetné.²⁵ A visszautasítás joga tehát nem korlátlan. Az oltás megtagadása körében gyakori hivatkozás az Európa Tanácsnak az emberi lény emberi jogainak és méltóságának a biológia és az orvostudomány alkalmazására tekintettel történő védelméről szóló, Oviedóban, 1997. április 4-én kelt Egyezménye (továbbiakban: Overlói Egyezmény) kiemelve, hogy a hatóság eljárása összeegyeztethetetlen az Oviedói Egyezmény kihirdetéséről szóló 2002. évi VI. törvényben rögzített, az egészségügyi beavatkozást elszenvedő személy, szabad és tájékozottságon alapuló beleegyezési jogával, ami kizárólag járványhelyzetben, katasztrófhelyzetben korlátozható.²⁶ Az Egyezmény maga is előtérbe helyezi a beleegyezési joghoz való hozzájárulást, amikor a 6.cikk deklarálja beleegyezési képességgel nem rendelkező személyen csak saját közvetlen javát szolgáló beavatkozás hajtható végre. Ahogyan a 6.cikk is deklarálja, ez a jog nem korlátlan (utalva a 16.,17. cikkekre). Továbbá a jogok gyakorlásának korlátozásairól szóló 26.cikk rögzíti, hogy az egészségügyi beavatkozással kapcsolatos beleegyezéshez való jog korlátozható.

²³ Eütv.75.§.

²⁴ Kúria Kfv.V.37.625/2022/8. (BH2023.113.)

²⁵ Eütv.20.§ (1) bekezdés

²⁶ Budapestkörnyéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság K.27.114/2016/14.

A háziiorvosi, házi gyermekorvosi és a védőnői egészségügyi szolgáltatás nem utasítható vissza a gyermekek egészségügyi védelme érdekében korlátozottan cselekvőképes vagy cselekvőképtelen kiskorú esetén. A kötelező védőoltás visszautasításának szülő által gyakorolt jogát korlátozza a közegészségügyi ok. A védőoltás alóli mentesülés jogszabály által meghatározott esetben biztosított.²⁷

c)

A szülők gyakran hivatkoznak az egészségügyi szolgáltatás visszautasításának jogához kapcsolódóan egyéb személyiségi jogokra. A kiskorú gyermek is teljes értékű személyiségi jogokkal rendelkezik, de ezek gyakorlását a gyermek életkora befolyásolja. A szülő személyiségi jogai szorosan kapcsolódnak a szülői felügyeleti joghoz. A szülő jogosult és köteles gondoskodni gyermeke testi, érzelmi és erkölcsi fejlődéséről, jogosult a gyermek törvényes képviselőjére, így jogosult a gyermek nevében eljárni egészségügyi ügyekben. A szülők hivatkozásai két csoportba sorolhatóak. Egyrészt a gyermek jogai, másrészt a szülő jogai körébe. A szülők jogai szoros kapcsolatban állnak a szülői felügyeleti joggal, amelyből egyenesen levezethető a gyermeknevelés szabadságához fűződő jog, ami azt jelenti, hogy a szülőknek joguk van saját meggyőződésük és értékrendjük szerint nevelni gyermeküket, amely viszont úgyszintén nem korlátlan, mivel a szülő ezt oly módon gyakorolhatja, hogy azzal nem sértheti a gyermek jogait és érdekeit, életkorának megfelelő véleményét, érdekeit. A kötelező oltások kapcsán a gyermeknevelés szabadságát, melyben érvényre juthat a lelkiismeret- és vallásszabadsághoz fűződő jog korlátozza a közegészségügyi érdek.

A szülő saját egészségügyi önrendelkezésére való hivatkozás fogalmilag kizárt, hiszen nem ő az egészségügyi beavatkozással érintett személy. A védőoltások a gyermeknevelés szabadságához kapcsolódó lelkiismereti okból nem tagadhatóak meg. Ezen szabályozást az Alkotmánybíróság nem találta alkotmányellenesnek a 39/2007. (VI. 20.) AB határozatában. E körben a Kúria is kifejtette, utalva az AB határozatra, hogy az életkorhoz kötött védőoltások nem minősíthetők szükségtelen alapjog korlátozásnak.²⁸ Emellett az Alaptörvény, az Eütv., az NM rendelet, továbbá a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) együttes

²⁷ Eütv. 58.§ (3) bekezdés

²⁸ Kúria Kfv. 37.262/2021/2.

értelmezéséből levezethető, hogy a szülő köteles biztosítani gyermeke számára a megfelelő egészségügyi ellátást, melynek részét képezi a jogszabályok által előírt kötelező védőoltások beadatását is. A gyermekhez kapcsolódó testi integritáshoz fűződő személyiségi jog kapcsán a Kúria kifejtette, hogy az életkorhoz kötött kötelező védőoltások beadása elvileg sértheti a beoltott személy testi integritáshoz fűződő személyiségi jogát, de a hatályos - és nem alkotmány- (alaptörvény-) ellenes - jogszabályokon alapuló oltások a testi integritáshoz való jogot érdekösszemérés alapján korlátozhatják. A közegészségügy és a járványok elleni védekezéshez fűződő közérdek megelőzi a testi integritáshoz fűződő jogot.²⁹

d)

Az egészségügyi ellátást igénybe vevőnek joga van ahhoz, hogy maga dönthet arról, hogy milyen védőoltást kíván beadatni, illetve melyik vakcinát választja egy adott betegség megelőzésére. A fentebb részletezettek szerint a védőoltások két csoportját különböztetjük meg. Az önkéntes védőoltások kapcsán az oltásválasztás szabadsága érvényre tud jutni. A kötelező védőoltások esetén a választás szabadsága nem tud érvényesülni. A szabad oltásválasztás gyakorlásának joga korlátozható a kötelező védőoltások sajátos eljárási rendjére tekintettel. Ezen utóbbi eljárásnak a jogszabályi háttere a már hivatkozott NM rendelet.

e)

A szabad orvosválasztáshoz való jogot³⁰ a szabad gyermekneveléshez való jogra alapítottan terjesztik elő a szülők. Ezen indok esetében nem beszélhetünk oltástagadásról, mert a szülők az oltást nem ellenzik, csupán abbéli joguk csorbulására hivatkoznak, hogy szabad belátásuk szerint nem tudnak orvos és orvos között választani. A szülő maga szabadon választhatja meg a gyermeke orvosát a szabad orvosválasztás jogával élve. A szabad orvosválasztáshoz való jog érvényre tud jutni a szabadon választható, önkéntes oltások esetében, vagy azon oltások kapcsán, ahol az oltóorvos a háziorvos vagy a gyerekorvos. Amennyiben ezen jogát gyakorolja a szülő, úgy az nem minősül az oltás visszautasításának. Az életkorhoz kötötten kötelező védőoltások esetében azon oltásoknál melyeket

²⁹ Kúria Pfv. IV. 21.224/2018. (BH2020. 147.) [Eütv. tv. 57. §, 58. §, NM rendelet 5. §, 2013. évi V. tv. 2:42. § (1) és (2) bek., 2:43. § b) pont]

³⁰ Eütv. 8.§.

kampányoltás keretében, intézményben, iskolában kell megkapnia a gyermeknek, ott a szabad orvosválasztás joga érvényesülni nem tud, mivel az NM rendelet 5.§ (9) bekezdése az oltóorvosként az iskolaorvost nevezi meg, aki jogosult lesz az oltásra. Ezen esetben korlátozódik a szabad orvosválasztáshoz való jog. A Kúria kifejtette, hogy az életkorhoz kötötten kötelező védőoltásokat 11 éves kortól kezdődően iskolai kampányoltás keretében kell elvégezni, amelyek esetében - pótlás esetén is - az iskolaorvos minősül oltóorvosnak.³¹

A kötelező oltás eljárási rendje, és annak elmaradásának következményei a gyakorlatban, a bíróság eljárásában

A védőnőnek az Eütv. 58.§ (6) bekezdése alapján a védőoltással érintettet, annak törvényes képviselőjét az oltásról tájékoztatnia kell. Kiskorú esetében a törvényes képviselőt terheli azon kötelezettség, hogy a kiskorú az oltáson megjelenjen³². A védőoltásra köteles személyt megjelenési és bejelentési kötelezettség terheli. Amennyiben felszólítás ellenére nem jelenik meg az oltandó személy, úgy az egészségügyi hatóság hatósági eljárásban kötelezi a megjelenésre, figyelmeztetés vagy bírság kiszabása mellett. Kiskorú oltandó személy esetében a törvényes képviselőjét kötelezi a hatóság. Az oltandó személy köteles bejelenteni, ha nem tud az oltáson megjelenni, vagy ha az oltást már máshol megkapta. Ezen esetben a bejelentési kötelezettsége mellett az oltás tényét igazolnia szükséges. Az oltás beadása elhalasztható egy későbbi időpontra azon okból, ha az oltandó személy - átmeneti - egészségi állapota azt indokolja. Ezen esetben az akadályozó körülmény elhárulását követően az oltást pótolni szükséges.³³ Amennyiben az oltandó személy egészségi állapota miatt az oltást véglegesen nem lehet beadni, úgy orvosi szakvélemény alapján a kezelőorvos vagy az oltandó személy, illetve törvényes képviselője kezdeményezheti a védőoltás alóli mentesítést³⁴. Hatósági eljárás keretében adható meg a mentesítés. Az eljárásra az Ákr. szabályai az alkalmazandóak. Ennek megfelelően a meghozott döntéssel szemben jogorvoslat terjeszthető elő. Az eljárás során ügyfélnek minősül a kezelőorvos akkor is, ha a kérelmet nem ő nyújtotta be. Amennyiben a mentesítés iránti kérelem benyújtásra került, úgy annak elbírálásáig, a döntés véglegessé válásáig oltásra történő kötelezésnek, felszólításnak helye nincs, vagy a már elrendelt oltás nem hajtható végre. A hatóság véglegessé vált döntése kötelező az oltást végző orvosra is. Hangsúlyozandó, hogy az oltás alóli

³¹ Kúria Kfv.II.38.414/2019 (BH2020.343.) [Eütv.. 8. §, 57. §, 58. §, NM rendelet 5. §]

³² Eütv. 58.§ (6) bekezdés

³³ Eütv. 58.§ (1) bekezdés

³⁴ Eütv. 58.§ (3) bekezdés

mentesítés csak és kizárólag a jogszabályban meghatározott esetekben adható meg. Ennek ellenére az oltandó kiskorú személyek törvényes képviselői egyéb okokra hivatkozva is kéri a mentesítést és annak kedvezőtlen elbírálásakor, vagy az oltásra történő kötelezéssel szemben egyéb okokra hivatkozva bírósághoz fordulnak.

A fentiekben részletezettek szerint a védőoltás igénybevételére köteles személy, ha a kötelezettségének írásbeli felszólításra sem tesz eleget, az egészségügyi államigazgatási szerv a védőoltást hivatalból indult eljárásban elrendeli. Az így meghozott határozatban foglalt kötelezés nem teljesítése esetén a hatóság végzéssel elrendelheti annak végrehajtását. Tehát, az eljárásra az Ákr. hivatalból indult eljárásra vonatkozó szabályait kell alkalmazni. Érvényre kell juttatni az Ákr. 3.§-a szerinti hivatalbólíság elvét. E körben a hatóság hivatalból állapítja meg a tényállást, határozza meg a bizonyítás módját és terjedelmét, valamint az Ákr. keretei között felülvizsgálhatja a saját - és a felügyelete alá tartozó - hatóság döntését és eljárását.³⁵

A kötelező védőoltás alóli mentesítési eljárás azonban kérelemre indul, a mentesítés feltételeinek fennállását a kérelmezőnek kell bizonyítania.³⁶ A hatóság ezen esetben a benyújtott kérelem alapján, az abban előadott tényállás vizsgálata mellett folytatja le eljárását. Kiemelendő az Eütv. világos szabályozása alapján, hogy a mentesítés iránti eljárásra irányuló kérelem benyújtásának időbeli korlátot nem szab a hivatalból indult hatósági eljárásban meghozott kötelezést tartalmazó határozat vagy annak végzéssel történő végrehajtásának elrendelése.

A hivatalból indult és a mentesítés iránti eljárást a Kúria több eljárása során vizsgálta. A Kúria Kfv.VII.37.726/2023/5. számú döntésében részletesen levezetve elhatárolta a két eljárást. A kérdéskör vizsgálata azon esetekben merült - merülhetett - fel, ahol a kiskorú oltandó gyermek(ek) szülei nem voltak oltástagadók és a felperesek a kereseti kérelmükben hivatkoztak arra, hogy a hatóság a kötelezést megállapító határozata meghozatala, eljárása során megsértette az Ákr. 62.§ szerinti tényállás tisztázási kötelezettségét - akkor, amikor nem vizsgálta a mentesülés feltételeit. A

³⁵ Ákr.3.§.

³⁶ Kúria Kfv.VII.37.726/2023/5.

A döntés elvi tartalma

[39] 1. Ha a védőoltás igénybevételére köteles személy e kötelezettségének írásbeli felszólításra sem tesz eleget, az egészségügyi államigazgatási szerv a védőoltást hivatalból indult eljárásban elrendeli.

2. A kötelező védőoltás alóli mentesítési eljárás kérelemre indul, a mentesítés feltételeinek fennállását a kérelmezőnek kell bizonyítania.

gyermekek oltást kaptak, azonban a védőoltás beadása nem az NM rendeletben meghatározott rend szerint történt. A gyermekeket iskolában beadandó kampányoltás esetén nem az iskolaorvos oltotta be, aki az NM rendelet 5. § (9) bekezdése alapján oltóorvosnak minősül³⁷, hanem házi orvos, vagy más állam orvosa. A hivatkozott, Kúria által Kfv.VII.37.726/2023. számon vizsgált perbeli esetben (Győri Törvényszék 1.K.700.704/2023/7.) a Törvényszék arra az álláspontra helyezkedett, hogy a hatóság eljárása során nem tett eleget tényállás tisztázási kötelezettségének, mert a kötelezést oly módon hozta meg, hogy nem vizsgálta a mentesülés feltételeit, melyre tekintettel a határozatot megsemmisítette és a hatóságot/alperest új eljárás lefolytatására kötelezte azzal, hogy szükséges vizsgálnia a védettség kialakulását. A Kúria megállapította, hogy az Eütv. 58.§ (3) bekezdésén alapuló mentesítés egyik esetköre az oltottsági állapot igazolása, mely okán a Törvényszék tévesen tette az eljáró hatóság kötelezettségévé a megismételt eljárásban a mentesülés feltételeinek hivatalbóli vizsgálatát, hiszen az az Eütv. 58. § (3) bekezdése alapján kérelemre indítható eljárás. Ezen kérelemre induló eljárásban a mentesítés feltételeinek fennállását a kérelmezőnek kell igazolni (Kfv.IV.37.409/2020/7., Kfv.VI.37.049/2022/6.).

Azon esetekben, mikor a védőoltás beadása nem az NM rendeletben meghatározott rend szerint történt a Kúria kifejtette továbbá, hogy adminisztrációs kötelezettségek nem megfelelő teljesítése nem azonosítható az oltás elmaradásának a tényével. Amennyiben nem az oltóorvos adja be a védőoltást, úgy az nem jelenti azt, hogy az oltás beadása nem is történt meg.³⁸

Másik ügyben³⁹, ahol úgyszintén sor került az oltásra, úgyszintén nem az NM rendeletben foglalt eljárási rend szerint, úgyszintén hivatkozott a felperes a tényállástisztázási kötelezettség megsértésére, a Kúria arra az álláspontra helyezkedett, hogy bizonyítási eljárás keretében - a konkrét ügy sajátosságait is figyelembe véve - a védettség, az ellenanyag vizsgálatára perben szakértő kirendelésének van helye a kötelező védőoltásokkal kapcsolatos célra figyelemmel, miszerint a védőoltás beadásának célja a fertőző betegségekkel szembeni aktív, illetve passzív védettség kialakítása. Így ezen esetben vizsgálni kell a védőoltás ismételt beadásának kötelezettségét, annak egészségügyi kockázatát, az oltás beadásának orvos-szakmai szempontból való indokoltságát. A kérdés, mivel szakkérdés, igazságügyi szakértő bevonásával dönthető el. Amennyiben a gyermek

³⁷ Kúria Kfv.II.38.414/2019.

³⁸ Kúria Kfv.V.37.625/2022/8., Kúria Kfv.IV.37.409/2021/6.

³⁹ Kúria Kfv.V.37.625/2022/8., Kúria Kfv.IV.37.409/2021/6.

védettségének szintje ismert, akkor lehet abban a kérdésben állást foglalni, hogy egy emlékeztető oltás károsodást okoz-e, illetve, hogy az a legkisebb egészségügyi kockázat mellett milyen időpontban adandó be.⁴⁰A hivatkozott Kúria Kfv.V.37.625/2022., Kúria Kfv.IV.37.409/2021. számú ügyben - hasonlóképpen, mint a fentebb hivatkozott Kfv.VII.37.726/2023. számú ügyben mentesítési eljárás megindítására nem került sor.

Leszögezendő, hogy minden eljárást a bíróság a maga egyedi sajátosságaira figyelemmel kell, hogy vizsgáljon az esetleges eltérő tényállás, a kereseti kérelem keretei, a felek nyilatkozatai, indítványai alapján. Azonban felmerülhet az a kérdés, hogy olyan ügyekben ahol az oltás korábban megtörtént, a felperes hivatkozott a hatóság tényállástisztázási kötelezettségének megsértésére, mert figyelmen kívül hagyta az esetlegesen kialakult védettség vizsgálatát, mentesítés iránti kérelem benyújtásra nem került, pótolhatja-e a bíróság az előbbi vizsgálandó kérdést szakértő bevonásával, ha a közigazgatási bíróság a támadott hivatalból indult eljárásban hozott határozatot annak meghozatala időpontjában, az eljárása sajátosságai szerint köteles vizsgálni, mely vonatkozásban mint ahogy a Kúria kimondta, hogy a hivatalbóli eljárástól jól elkülönült kérelemre indult eljárásnak a tárgya a szakkérdés vizsgálata, mely okán a tényállástisztázási kötelezettségét a hatóság a hivatalból indult eljárásban megsérteni nem tudta. Avagy megfordítva a kérdést, amennyiben a peres eljárás során vizsgálható az immunitás kialakulása szakértő bevonásával, úgy van-e helye annak, hogy a bíróság ítéletével a kereset elutasítsa azon indokkal, hogy a per tárgyát képező hatósági eljárásnak nem tárgya az immunitás szakértői vizsgálata, mivel annak külön mentesítés iránti eljárás keretében van helye.

Megítélésem szerint - mely koránt sem biztos, hogy helyes -, amennyiben a Kúria Kfv.VII.37.726/2023. számú döntéséből indulunk ki, úgy az alábbiak szerint célszerű eljárni. A per során abból kell kiindulni, hogy milyen határozat az eljárás tárgya, az adott hatósági eljárásban a hatóságnak mi a feladata, vizsgálata mire irányulhat. Része lehet-e, és milyen mélységben eljárása annak vizsgálata, hogy az oltásra kötelezettet már oltották-e. Ebből fakadóan, amennyiben az oltásra kötelezett kötelezettségének nem tesz eleget és a hivatalból megindított eljárásban az eljárás alá vont hivatkozik arra, hogy az oltás beadása megtörtént, úgy azt kell eldönteni, hogy az immunitás vizsgálata részét képezheti-e a hivatalból indult hatósági eljárásnak. Amennyiben az elkülönülő

⁴⁰ Kúria Kfv.V.37.625/2022/8.

eljárások rendjéből indulunk ki, továbbá a Kúria Kfv.VII.37.726/2023. ⁴¹ döntés megállapításaiból indulunk ki, úgy az immunitás vizsgálata nem lehet az eljárás része, figyelemmel a jól elkülönülő eljárástípusokra. A bíróságnak azt kell vizsgálnia, hogy az adott típusú hivatalból indult eljárásban a hatóság az eljárás keretein belül tisztázta-e a tényállást. Az oltottságra történő, (immunitásra történő) hivatkozás esetén, - mivel az immunitást a hivatalból indult eljárás nem vizsgálja - amennyiben a hatóság tájékoztatja, kioktatja ⁴²az eljárás alá vontat, hogy nyilatkozatában foglaltakat a mentesítési eljárásban tudja érvényre juttatni, úgy a hatóság a tényállás tisztázása körében megtett mindent. A kérdés az lehet ezen esetben, hogy kötelezettsége-e e körben a hatóságnak a tájékoztatás megadása, avagy sem, szem előtt tartva azt, hogy az ügyfelet megilleti a tájékoztatáshoz való jog, melyre figyelemmel a hatóságnak biztosítania kell azt, hogy az ügyfél jogait kötelezettségeit megismerhesse, mellyel előmozdítsa az ügyféli jogok megfelelő gyakorlását. Amennyiben a peres eljárás során kerül előterjesztésre szakértői bizonyítás iránti indítvány, mivel a hivatalból indult eljárásban hozott határozat felülvizsgálata az ügy tárgya, helyes eljárási lépés lehet az indítvány mellőzése azzal, hogy a kérelmet előterjesztőnek határidő kitűzése mellett lehetőséget kell biztosítani a mentesítés iránti eljárás megindítására és annak bíróság felé történő igazolására. Amennyiben ez megtörténik, úgy a peres eljárás felfüggeszthető⁴³a mentesítési eljárás befejezéséig⁴⁴. Ezen gondolatmenet mellett, amennyiben a per során szakértői bizonyításra kerülne sor az immunitás vizsgálata, oltás alóli mentesítés körében, úgy a bíróság a hatóság mentesítés iránti kérelemre indult eljárását vonná el.

⁴¹Kfv.VII.37.726/2023.melyben megállapította a Kúria, hogy a hatóság új eljárásra kötelezés körében tévesen tette a bíróság az eljárt hatóság kötelezettségévé a megismételt eljárásban a mentesülés feltételeinek hivatalbóli vizsgálatát

⁴² Ákr.2.§ a) pont utolsó fordulata, Ákr.104.§ b) pont.

⁴³ Eütv.58.§ (4) bekezdés második mondat utolsó fordulata

⁴⁴ Kp.32.§ alapján alkalmazandó Pp. 123.§ (1) bekezdés

Összegzés

Az életkorhoz kötött kötelező védőoltások beadása kapcsán - törvényi felhatalmazás alapján - korlátozhatóak az egyes személyiségi jogok. A kötelező oltások célja a nyájimmunitás elérése, amellyel a járványos megbetegedések visszaszoríthatóak, felszámolhatóak, egyúttal az oltásokkal biztosítható a gyermekek védelme a fertőző betegségekkel szemben. A személyiségi jogok korlátozása alól a jogszabály kivételeket határoz meg, melyek egészségügyi okból, orvosi ellenjavallat esetében tudnak megvalósulni. Tehát ezekben az esetekben nem a személyiségi jogok korlátozásának feloldása a cél és a vizsgálat tárgya, hanem az egészségügyi ok vizsgálatának eredménye vezet az oltás alóli mentesítéshez.

1. ábra

Folyamatos védőoltások	Életkor		Megjegyzés
	Kötelező	Önkéntes	
BCG	0-4 hét		szülészeti intézményben
DTPa+IPV+Hib+PCV	2 hónap		
DTPa+IPV+Hib	3 hónap		
DTPa+IPV+Hib+PCV	4 hónap		
PCV+ Varicellas	12 hónap		
MMR+Varicella	15 hónap		
DTPa+IPV+Hib	18 hónap		
DTPa+Hib	6 év		
Kampányoltások	Életkor		Megjegyzés
	Kötelező	Önkéntes	
MMR revakcináció	11 év		szeptember hónapban az általános iskolák VI. osztályában (6. évfolyamot végzők)
dTap emlékeztető oltás	11 év		október hónapban az általános iskolák VI. osztályában (6. évfolyamot végzők)
Hepatitis B	12 év		2024/2025. tanévben, március hónapban az általános iskolák VII. osztályában (7. évfolyamot végzők) III. oltása
			2025/2026. tanévben szeptember hónapban az általános iskolák VII. osztályában (7. évfolyamot végzők) I. oltása
			2025/2026. tanévben október hónapban az általános iskolák VII. osztályában (7. évfolyamot végzők) II. oltása
HPV		12 év	2024/2025. tanévben április hónapban az általános iskolák VII. osztályában (7. évfolyamot végzők) II. oltása
			2025/2026. tanévben október hónapban az általános iskolák VII. osztályában (7. évfolyamot végzők) I. oltása

ábra: <https://nnk.gov.hu/index.php/jarvanyugy/modszertani-levelek/2790-2025-az-nngyk-modszertani-levele-a-2025-evi-vedooltasokrol.html>